

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — — — — — 3 frt — kr.
Félévre — — — — — 1 frt 50 kr.
Negyedévre — — — — — — frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 2 frt.

Felelős szerkesztő:

Dr. BUZA SÁNDOR.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők. (Deák-tér 29. sz.)
Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.

A lap megjelenik minden kedden.

A pápa a magyar katolikusokhoz.

(Ajánlva a kormány egyházpolitikáját követő katolikusoknak.)

A kath. vallás feje, Jézus Krisztusnak helytartója, XIII. Leo pápa őszentsége a Dessewffy püspök vezetése alatt előtte tisztelgő 250, többnyire világi katolikusokból álló, magyar zarándok-csathoz ápril hó elején a szeretett melegétől áthatott hosszabb beszédet intézett.

Kétszeres fontossággal bírnak e szavak Jézus Krisztus helytartójának ajkairól jelen egyházpolitikai körülményeink között, melyekre nyíltan vonatkoznak.

Melegen ajánljuk e buzdító, bátorító, apostoli szavak megfontolását azon katolikusoknak is, akik nemes küzdelmeinket s lapunk magatartását a jelen egyházpolitikai kérdésekben lelkük meggyőződésével helyeslik, — valamint azon katolikusoknak is, akik e kérdésben a tanító egyházzal teljes ellentétben inkább a kormány biztatgatásai és elvi ellenségeink által kiadott, tetszős, de hamis jelszavak után indulván,*) a vallásunk iránti szeretetből fakadó, nemes küzdelmeinket méltatlanul s igaztalanul gáncsolják.

Fényes igazolásai ez apostoli szavak eddigi magatartásunknak és a legilletékesebb bátorítást és buzdítást intéznek hozzánk, hogy küz-

*) Lásd alább a főispán nagybányai szereplését.

delmeinket egyházunkért és hazánkért a tévedések és rossz akaratok özönében is lankadatlanul folytassuk.

„Méltó volt a magyar katolikusokhoz az a beszéd — így szólta a pápa Dessewffy püspök üdvözlő szavaira — melyet mondatatok. Különösen kiváló örömmel fogadtuk azt, mit beszédetek végén Istentől kértetek, hogy a keresztény nemzetek között virágozzék a magyar nemzet, virágozzék vallása és erényei által s hogy az utolsó leheletig szilárdan maradjatok meg a római pápa mellett. Rendkívül nagy megelégedésünkre szolgál az, kedves fiaim, hogy ti egész lélekből készek vagytok erre; s így önkénytelenül fakad ajkainkról hozzátok az elismerés és buzdítás szava, kik a vallás ügyét a legnagyobb nehézségek közepette is bátran védelmeztétek. Mint látjátok, oly idők következnek reátok, melyek különösen megkívánják a fokozott bátorságot, nemcsak az egyházi rendhez tartozó férfiakban, habár azokban leginkább, de a többiekben is, akikhez a vallás legszentebb kötelemeinek megőrzése és föntartása tartozik, mint amelyben úgy az egyeseknek, mint az egész társadalomnak is legfőbb és legnagyobb javai rejlenek. Ebben pedig valóban sokat használhat a ti törekvésetek, ha helyesen és kellő rendben fogtok előmenni. És itt semmi sines alkalmasabb, amire ösztönöznék beneteket,

mint az, hogy legyen meg köztetek az akaratnak egysége s az erők összekapcsolása és a tisztelettel egybekapcsolt valódi engedelmesség a főlebbvalók, különösen pedig az egyházi férfiak iránt. Nincs többre szükség, hogy titeket a szent hit védelmére buzdítsalak, hisz ismeretes és világosan áll előttünk, mennyire kitűnnek a magyarok lelki nagyságuk és határozataik állandósága által különösen akkor, ha a vallásnak jogai és méltósága vannak megtámadva. Elég lesz hivatkozni ama fényes példákra, melyeket más alkalommal is fölemlítettem, amelyekkel a ti őseitek nem egyszer tündökölték, s akiknek ezért a fényes erényeikért az egyház és egész Európa örökre hálás emlékezettel tartozik. És ha ti az általuk fényesen végbevitt műveket a történelem világánál szorgalmasan tanulmányozzátok, fel fog tűnni előttetek az is, hogy a mi elődeink is tekintélyük, buzdításuk és segítségük által mennyire hozzájárultak ezen dolgok szerencsés sikeréhez. Hasonló lélekkel viseltetünk mi is irántatok, nem kis gondot viselvén nemzetetekre, mindjárt papságunk kezdetétől, ami azóta is soha sem csökkent és a jövőben is csak növekedni fog, hogy az Isten segélye mellett titeket az üdvösségre vezethesselek. Miért is kedves fiaim úgy nektek, mint polgártársaitoknak is

TÁRCZA.

Harangszónál.

A tavaszi nap leáldozott
Kék hegyek ormai mögé,
S az alkony homályos fátyolt von
A lecsendősült táj fölé. —
Illatos enyhe fuvalom
Lebegtetí a lombokat;
Puha fészken a csalogány
Dalol édes-bús dalokat. —

Az alkonyt csendes est váltja fel —
Szerte őszhangzó nyugalom.
Ragyogó harmat-csepp tündököl
A füven, és virágokon.
Az ég tiszta, kék azurján
Fényes csillag-sereg ragyog;
Rezgő, aranyos fényében
Előtűnik a méla hold . . .

Egy kis harang ájtatos hangját
Hozza felém az esti szél;
Édes, búbájosló hangja lelkemhez
Vigasztaló hangon beszél. —

Önkénytelen leborulok —
És ajkam halkan suttogja:
Légy ezerszer üdvözölve
S áldva jó anyánk, Mária!

K. I.

Egy szent helyről.

Lourdes 1893. ápril. 13.

Régi közmondás: „Ki nem tud imádkozni, menjen a tengerre!”

Én nem ezt tartom. Istennek hála és jó szüleimnek, én megtanultam imádkozni idejében s így nem ez ok vezérelt a tengerekre. Láttam a tengereket s az Oceánt simának, bájosnak s magasztaltam az egek Urát, láttam sötétnek, zordnak, s féltem Istenem; s láttam viharban bőszenek s rettegetem hatalmától. Térdre borult hívő s hitetlen egyaránt s remegve kért kegyelmet nyomorult életért. De ez nem ima, nem Isten dicsőítése: csak a hitvány kétségbeesés hangja.

Más az imádság, más az égbetörő himnus; ezt nem a végső kétségbeesés szüli, de az igazi meghatottság, Isten létéről való meggyőződés a véstelen, szelid, csillagos ég alatt.

S hol találtam ezt fel? Mit gondolnak? Talán Helvézia jégpáncélos bérczein? Talán Norvégia zuhatagainak tövében? Talán Afrika sivatagjának valamely üdítő oázán? Talán a milánói dóm márvány torony-erdői között? az Oceán valamely hullámtól verdesett sziklája tetején? Andaluzia pálmái alatt? a londoni Thawer vértől ázott bástyái közt? vagy talán Szajna partjainak mesés ragyogásában? Nem, oh távolról sem, más helyre vezetett a Gondviselés, hogy megmutassa, mi az igaz hit, s imádság!

A hóval borított, bájos Pyrenók északi lábánál fekszik egy igénytelen francia falucska, Lourdes, melyről 40 év előtt még senki sem tudott mit sem, s ma ide özönlik a világ minden tájkáról a hívők serege, hogy porba borulhasson egy egyszerű sziklabarlang előtt, hol a „Szeplőtelen szűz” 1858-ban 18-or megjelent egy szegény, 13 éves pásztor leánykának s az istenfőlő Soubirous Bernadettenek forrás bukkant elő hirtelen a szent anya lábainál; egyszerű, természetes, üde, tisztavíz, mely azóta a nyomorékok s betegek ezreinek adta vissza csodás módon épségét és egészségét.

atyailag meghagytuk, hogy bizzatok Bennünk, ki magának Jézus Krisztusnak hatalmával és helyetteseként kormányozzuk az egyházat, hogy a mi intelmeinknek, tanácsainknak mindig, amint azt teszitek is, hiven engedelmeskedjétek és abban megnyugodjatok.

Rehabilitálás.

A megye hivatalos lapjában egy „Historicus” az alispán beszédének legkényesebb részét, történeti adatait, a mult számunkban történt kellő értékelés után némiképen rehabilitálni iparkodik.

Állítsuk szembe hiven az állításokat.

1. Az alispán a megye gyűlésen a polg. házasság védelmére azt mondá, hogy „Belgiumban 1830-ban Lammenais, Montalembert, Lacordaire, Gerbet világhírű kath. hitbuzgó férfiak teremtették meg a világ legszabadelvbű alkotmányát a polg. házassággal.”

2. Mi nemrég kimutattuk, hogy e férfiak Belgiumban nem teremthették az alkotmányt 1830-ban a polg. házassággal:

a) mert a polg. házassággal az alkotmányt Belgiumba 1796-ban hozta be a francia forradalom s így 1830-ban már 34 éves volt itt a polg. házasság.

b) mert e férfiak közül Montalembert 1830-ban még meg sem született és a többi is aránylag fiatal volt még, a 48 éves Lamennais-t kivéve.

c) mert e férfiak nem is voltak belgák, hanem francziák. Franciaországban éltek és működtek.

d) 1830-ban mint francziák sem vehettek tényleges részt a belga alkotmány megteremtésében, mert Belgium már 1814-ben elszakadt Franciaországtól.

e) mert az alispán által is hitbuzgókul elismert eme férfiaknak tántorithatatlan ragaszkodása az egyházhoz (1830-ban még a Lamennais-é is) teljesen kizárja a feltevést, hogy ők a pápa által akkor is nyíltan kárhoztatott s ünnepélyes tiltakozással fogadott polg. házasság védői lettek volna; szabadelvűségük pedig egészen más volt, mint az alispáné.

Itt zeng hajnaltól-hajnalig Isten szabad ege alatt az egyszerű sziklabarlang s patak tövében az Urat dicsőítő ének s innen repül ég felé a legigazabb fohász.

Oly egyszerű, oly igaz, bájos és megható e szent hely, hogy nem lehet itt kutatni, nem lehet itt kétkedni, csak porba borulni s zokogva imádkozni.

Késő este érkeztem meg Lourdesbe, este 10 óra után; első utam a szent barlanghoz vitt, melyet fényesen világítottak meg a Belgiumból ide sereglett bucsusok. Midőn megpillantottam a barlang felett a „Szeplőtlen szűz” fényben uszó szobrát, alatta a csoda barlangot, s a csobogó szent forrást, s felzendült az ének: elvesztettem eszméletemet! Azt hiszem lelkem elszállott testemből egy időre s elrepült, messze, messze, csillagtegereken tul-tul, oda hol nincs szenvedés, nincs gyötrelm, csak örök édes boldogság!

Midőn magamhoz tértem, hitetlen utitársam térdelt mellettem s halkan mormolta a „Mi atyánk!” azon töredékét, mely még gyermekkorából emlékében maradt.

Ifj. Nagy Vincze.

3. És mindezekre mit felel a „Historicus”?

a) Történetet hamisítottunk, midőn azt állítottuk, hogy „Magyarország alkotmányát nem 1848-ban fektette modern alapokra”. Holott pedig mi sem „1848.”-ról, sem az akkori „magy. alkotmány”-ról, sem „modern alapok”-ról egy árva szót sem szoltunk, hanem pusztán a főispánnak és alispánnak egészen új keletű specialis „szabadelvű liberalismusá”-ról.

b) Elismeri, hogy Belgiumba mégis hát 1796-ban hozta a francia forradalom a polg. házasságot s az 1830-ban (mikor az alispán behozatta) már 34 éves volt.

c) Elismeri, hogy Belgium 1814-ben már elszakadt Franciaországtól s az 1830-i belga forradalomban az új alkotmányt, melyben a polg. házasság már nem volt új, nem francziák hozták be.

d) Állítja azonban, hogy a fentnevezett „ultramontán szabadelvű” férfiak mégis befolytak az 1830-i polgári házasságra, (hiszen csak erről van szó) mivel Montalembert 1863-ban, tehát 1830. után 33 évvel később a belgiumi kath. nagygyűlésen Malinesben beszédet tartott a szabad egyház szabad államban féle elvéről (tehát még sem a polg. házasságról). Befolytak továbbá az 1830-i polgári házasságra az általok Párisban alapított „L’Avenir”-rel, azzal a „L’Avenir”-rel, mely csak az 1830-ik év vége felé október hó 15-én alapított meg s melynek egyedüli bevallott czélja volt: „visszállítani a francia kath. egyház szabadságának minden kiváltságait”; azzal a „L’Avenir”-rel, mely a francia és belga polg. házasság ellen ünnepélyesen tiltakozó pápa előtt a lap hitvédő programját kifejeve, küzdemének legjobb jutalmául csak azt óhajtja, hogy siremlékeikre Fennlennak e jelszavát véssék: „Oh Róma dicső egyháza, ha valaha elfeledlek, feledjem el önmagamat”. Ez a „L’Avenir” van tehát arra hivatva, hogy az alispán történelmi botlásait rehabilitálja.

e) Végül, miután az alispán a megyegyűlésen Lamennaisnek „Paroles d’ un croyant”-ját úgy mutatta be, „mint a kath. vallásirodalom remekét, melynek szerzője arczképét XII. Leo pápa saját szobájában a szentek és vértanuk közt tartotta”

Hulló levelek.

Költemények. Irta: *Mátray Lajos.*

A Szatmáron újabb időben örvendetelesen neki pezsdült irodalmi élet ismét egy becses terméket hozott a könyvpiacra Mátray Lajos költemény-kötetében.

Mátray nem lép fel nagy igényekkel: azoknak énekel, a kiknek még üde, fogékony a keblök egyszerűbb érzések iránt is: a kik gyönyörködni tudnak még madárdalban és virágfakadásban, s elmerengni az őszi táj hervadásában; a kik megértik a költő örömét s részvételt éreznek bánata iránt.

A szerző legszivesebben foglalkozik a családi érzésekkel; majd szerelmet zeng, majd a családi élet nyújtotta örömeket s bánatot veszi lantjára; a család az ő életének középpontja, a hová a fáradt lélek megpihenni, felüdülni tér s ha néha őt is megkapja a nagy világ rohanó árja és sajkája a csalódás szirtjeibe ütközik, megint csak a családi élet az, a hol nyugalmat és kárpótlást talál szétfoszott ábrándjaiért.

Meleg szeretettel viseltetik a természet élete iránt, a melyet nemcsak önmagáért

most az alispánt védő „Historicus” úgy mutatja be, mint a kit és melyet ugyanez a „XII. Leo 1833-ban átokkal sujtott.”

No ha az alispán ur adatainak ezzel a rehabilitálásával megelégszik, mi is meg lehetünk vele elégedve.

4

A főispán Nagy-Bányán.

Megyénk főispánja Ujfalussy Sándor, miután a megyegyűlésen és a szatmári új városházán a polg. házasságot keresztül vitte, legott Nagy-Bányára ment, hogy mint főgondnok az ev. ref. egyházmegye közgyűlését vezesse s ott a többi között következőket mondá:

„Főként nagy sulyt fektetek jelenleg gondnoki állásomra. Nehéz és sötét felhők tornyosulnak a protestantizmus egének látáhatárán, a melyek czikkázó villámot rejtenek magukban. Ámde nem félünk! Ha le találunk is sulytani azok a villámok, mi sértetlenek maradunk, mert ma a protestantizmus egyenlő a haza fogalmával. (Nesze nektek „jó” katolikusok.)

Óva intjük tehát azokat, akik hazánk különböző vidékein az ultramontanizmus fekete zászlóját (brr) kibontották, mert mi azokkal szemben magasan lobogtatjuk a nemzeti trikolorot.

Vigyázzanak tehát az illetők, midőn a csekélyebb számú protestantizmust akarják eltiporni, egyidejűleg a hazának alapját is meg ne ingassák.

... Ha a vész ki találna törni, ám tapasztalni fogja a ref. egyházmegye, hogy bennem nem a szószátyárt, hanem mint gondnokban a hazai protestantizmus igazi őrállóját fogja megtalálni.”

Mi ehhez a beszédhez nem irunk kommentárt, elég ékesen szól az magában is, csak melegen ajánljuk a kormány egyházpolit. törekvéseit pártoló katolikusok elméledésébe.

Bátrak vagyunk mégis fölvetni a kérdéseket:

Ki fenyegeti és mivel most a hazai protestantizmust?

Miféle villámok czikkáznak és fenyegetnek lesujtással a protestantizmus beborult egén?

énekelt meg, más természetű költeményeiben is szívesen fordul képekért a virágos vagy hervadó mezőkhöz s a madárdallos ligetekhez.

Oly apró jelenségek, a melyek mellett a közönyös lélek hidegen halad el, őt kedélye mélyén érintik: egyeldobott ibolyacsokor, egy a tavaszi szellőben született hóvirág, dalt esalnak ajkára, mert ezeknek sorsában is megtalálja az emberi élet képmásának töredékeit.

Néha a vallásos tépelődés kinozza lelkét, de óhajtja a megnyugvást s törekszik arra.

A hazafias érzés is megcsendül néha hurjain, bár inkább csak alkalomszerűleg (okt. 6., márcz. 15).

Nagyon becses, nézetem szerint legbecsebb darabja e kötetnek „A dal eredete” nem annyira az eszme ujságánál, mint a mély eszmei tartalom mellett is habkönyvségi ritmikus előadásnál fogva, mely kellemesen érzeti velünk a magyar nyelvnek hajlékékony-ságát és zeneiségét.

E kötetbe vannak még felvéve balladák költemények, a melyekben költőnk szerkesztő ereje fogyatékosabban látszik: hol

Ki akarja megdönteni a protestantizmust és vele együtt a hazát?

És ugyan, ha a protestantizmus megdőlne, vajjon igazán megdőlne-e a haza?

Aztán mit méltóztatik érteni az ultramontanizmus alatt? A pápához, az egyház hitéhez hű katolikusokat-e?

De hiszen mind azok vagyunk, a kik a katolikus nevet méltóképp viseljük!

Aztán hol van az a „fekete zászló”?

Jöjjen templomainkba a főispán s nézze: zászlóink mind piros, fehér, zöld, no meg égszín kékek. Ezek alatt küzdünk Istenünkért és hazánkért s csak ha meghaltunk, tűzik ki ravatalunkra a fekete zászlót, azok, akik minket szerettek. Nem jó dolog mindent feketének látni. Vagy talán papjaink fekete reverendáját méltóztatik zászlónak nézni? No, nó, hiszen a főispán ur frakjának szárnya is fekete. Az jobban beillenék zászlónak. És talán méltóztatik emlékezni, hiszen a „Pesti Napló”, nemrég hozta a névsort, hogy annak idejében a „sötét reactio” gyászvitézsei élén az oszlopos vezérek legnagyobb része protestans notabilitásokból került ki.

Ezek után már most ez a „nehéz s sötét felhőkből a hazára (protestantizmusra) ezikkázó villámokat szóró” „az ultramontanizmus fekete zászlóját kibontó” „protestans típró” s „a haza alapját megingató” kath. papság hogyan értelmezzé azt a másik bókot, melyet a szatmári városházán méltóztatott pár nappal előbb mondani, ekképen: „általam oly kiválóan tisztelt róm. kath. ft. főpapság és alpapság” „fényes testület”? Hát „ily kiválóan” méltóztatik tisztelni e „fényes testület”-et? vagy talán csak a szatmári városházán?

Bizony, bizony, mindezekre nehéz dolog satyrát nem írni.

Egyházpolitika Nagybanán.

Nagybánya, Weckerle városa, folyó hó 19-én szerdán rendkívüli közgyűlést tartott, melynek első pontja az egyházpolitika törvényjavaslatok ügyében beadott pártoló-indítvány volt.

A gyűlést mint elnök Turman Olivér kir. tanácsos polgármester nyitotta meg, bizalmat kérve a kormány egyházpolitikája

terjengős széles festegetése, hol homályos marad szükségességével.

Költeményeinek nyelvezeté általában véve könnyen folyó, helyenkint éppen emelkedett és zengzetes. Verses alak tekintetében azonban kissé pongyola: rímek általában véve nem nagy gonddal vannak megválogatva s a strófa-szerkezet fölépítésére nem mindig szimmetrikus, nem következetes; hol szűk, hol bő a forma a tartalomhoz képest s így aztán kénytelen hol egy-egy sort hozzátoldani a strófához, hol elvenni belőle.

Általában véve, ha Mátray nem sokoldalú s nem magassan röpkedő költő, van nemes gyöngéd érzése s ennek tud is kifejezést adni. Nem ragad magával oly magasabb régiókba, a hová csak nehezen tudnók őt követni, egyszerűbb érzeteit, melyeken érzik a szív melegsége, könnyen érthető keresetlen formában adja elő s költeményeinek olvasásakor úgy érezzük magunkat, mintha egy bizalmas jó barátunkkal esvegtünk volna, a ki bizalmas közléseire a mi lelkünkben is kellemes meleg áradott szét.

A kötetnek csinos kiállításáért, a mely

iránt. — Nyíltan jó katolikusnak vallja magát s nem hiszi, hogy a felvetett egyházpolitikai program pártolásával ellentétbe jönne egyháza tanításával, mert mint mondá, a polgári házasság egyedüli biztos óvszere a vadházasságok meggátolásának. Ami pedig az állami anyakönyvezést illeti, itt az állam, mint mondja, csak visszalép jogaiba, melyektől eddig eltekintett, de amelyeket a közbéke szempontjából érvényesíteni most már nemcsak joga, de kötelessége is. Ismételten jó katolikusnak vallja magát, de a kormánynak czélba vett egyházpolitikai törvényjavaslatában semmi dogma ellen való sérelmet nem lát; ajánlja tehát, hogy a közgyűlés ez ügyben bizalmat szavazzon, mint tették azt más városok törvényhatóságai. — Erre felolvastatott maga az indítvány, melyet többek nevében Nyirő Sándor helyettes jegyző adott be. — Nagy esendben s az általános érdeklődés látható jelei közt állt fel Nagybanya város prépost-plebánosa, nagyságos Rátz Pál, hogy a város jóérlélmű katolikusainak nevében ünnepélyesen tiltakozzék a katolikusok jogait s szabadságát megrabolni kész kormány politikája ellen. — Röviden beszélt, de velősen s meggyőződéstől áthatott szavai nem tévesztették el hatásukat s nem azokon mult, hogy a rövid vita vége mégis csak a bizalom megszavazása volt. — Az érdekes felszólalásnak a tenorja különben ez volt: Alig hiszi, hogy a képviselő testületben valaki nagyobb tisztelője volna Nagybanya város országos képviselőjének, dr. Weckerle Sándor miniszterelnöknek, mint ő, s azért előre is tiltakozik azon feltevés ellen, mintha jelen felszólalása az ő nagyrabecsült személye ellen irányulna. Különben is meg van győződve arról, hogy Weckerle, ki magát több alkalommal jó katolikusnak nyilvánítá, távol attól, hogy a katolikusok hitelveit sérteni akarná, tehát egészen jóhiszeműleg vállalt a kormánnyal ez ügyben szolidaritást.

Felszólalásának egyedüli alapja és indoka azon az egyház és haza iránti szeretet által táplált mély és rendíthetetlen meggyőződése, hogy a szóban levő program-pontok, ha törvényerőre emelkednek, végtelen zavarokat fognak okozni s az országot haszontalan költségekbe keverik.

a helyi sajtóra látszik mutatni, nem tudjuk, melyik nyomtató intézetünket dicsérjük meg.

A könyv ára 2 korona. Kapható Reizer János könyvkereskedő bizományában Szatmáron.

Ruprecht Alajos.

Tűnő élet.

Alig láttam fájóbb képet. Négyen voltak, még nem árvák. A kis leány kezén bábujaival, fél lábán cipővel ott állott a szoba közepén. A nyugtalan fiú most oly csendes, szemében köny s megrémült tekintet. A tizenéves leány majd sirt keservesen, majd meg imádkozott. Fájdalom és hit, remény és félelem küzdöttek egymással a gyermeki szivben. Nem birt a fájdalom a hit erejével, a remény nem tudott még győzni a fájó valón. A legkisebb a bölcsőben sendergett. A szülői szivben szeretet és halál erős tusát vívott.

Melyik az erősebb, ugyan ki mondja meg?

A lélek kész volt már... a tekintet mégis gyermekét kereste. Le-lezárult szeme, de ime a szeretet új életre kelté.

Az ügynek bővebb tárgyalásába ezer és ezer oknál fogva nem bocsátkozik, de kénytelen rámutatni arra a kérdések erőszakos felvetéséből előállott visszasságra, hogy dicsőhymnusokat zengedeznek oly valaminek, ami még nem létezik; ép úgy, mintha elragadtatással beszélne valaki egy még embryóban lévő gyermek nagyszerű tehetségeiről s vitézi tetteiről s lelkesült páthosa kénytelen volna később egy torz-szüllött előtt a legnagyobb kudarcot vallani. Indítványozza tehát, hogy a gyűlés e pontja vétessék le a napi rendről, nehogy Nagybanya is a nevetséges kis egér ismeretes tragikomédiájának főhősei között legyen.

E prófétai ihlettséggel elmondott beszéd után Gergely Károly helvét hv. lelkész, amint azt várni is lehetett, a humanizmus és felebaráti szeretet nagyhangú frázisaival védi a kormány egyházpolitikáját, amelynek bizalmat kíván szavazni. Ismerjük Gergely Károly ur humanizmusát, mely a szűkkeblű felekezeti szomorú utvesztőjében révedez s ismerjük a katolikusok gyűlésében következetes felebaráti szeretetét!

No de mindegy! Megszavazták. Punktum. Nagybanya, Weckerle városa, csak nem maradhatott el! Az elnöklő polgármester urnak meg csak védeni s argumentálni kellett talán! Az mellékes, hogy hogyan, fő az, hogy kellett.

Punktum, strichla!

R. Fr.

Lássunk tehát tisztán.

VII.

A gyónásból, vagy a gyónásban szükséges elégtétel fogalmából önkényt következik a megtartóztatás, a bőjt. Társadalmi téren is, de különösbbe a gyónásban is tudomására jutott az egyháznak, hogy még az emberek java között is vannak elegenden, kik a gyomrukban, az inyüknél a rabjai. Ezek minden szükség nélkül, sőt a test szervezetére, a gyomor emésztő képességére károsan ható módon szeretik magukat tele tömni, tele inni. Mindezeknél fogva, nagy részben egészségi szempontokból is arra kellett az egyháznak törekednie, hogy a torkosságának, mely az embert haszontalan költségekbe keverik,

Ki meri mondani, hogy az emberi lény nem egy fensőbb való. Miért a szenvedés, miért a szeretet? Mig könyező szemmel az ember az égre néz, mig a földön szülő s gyermek leszen, lesz igaz szeretet és kínzó fájdalom, mert hiszen e kettő egymással oly rokon. Mert mi a szeretet? Virágduz fának feléd hajló ága. És mi a fájdalom? Sötét keblű felhő, mely gyakran áldást hint. Nélküle elhervad a szeretet virága. Fájdalom s szeretet gyakran könyeket sir... Drága könyek, melyek eget kértek, bizonyosági vagyatok a föld szűk körének s boldog örök létnek.

Nagy cseppek hullottak a kertnek fájáról, az alkonyi szellő játszott az ágakkal, fenn az égen felhő felhő után jött s gyorsan távozott. Est-imára szólt a harang, áldva szállott hangja a föld lakóihoz s a fáradtak lelket Istenhez emelé.

Majd egy kisebb harang éles, siró szava hasítja a léget: „Imára emberek! Egy embertársatok lelke most távozik. Imára fel gyorsan. Nincsen most fontosabb.”

Erősb a szeretet mégis mint a halál, a sirokon virágokat nevel. Nincs szebb remény és szebb virág mint az ima. Szivben a győ-

gének megrontására, idővesztegetésekre s henyé életre szoktatja, gátot vessen.

Minden józanéletű ember tudja, hogy a testnek tulságos ápolása nem csak hogy nem egészséges, de egyenesen ártalmas. A tulságos kövér táplálkozás megakasztja a gyomor működését, megrontja emésztő képességét. Az ember testi szervezetét tárgyaló tudományok kimutatják, hogy az ember nemcsak hus-, de növényevő is. Okos orvosi tanácsok az embert tej, híg tojás, zöldségek, s más növényi táplálékra utalják, nemcsak ha betegek vagyunk, de egészséges korunkban is. Ugyancsak egészségügyi szabály az is, hogy akkor kell az evéssel felhagyni, mikor az legjobban esik. Sokan egész életükön át böjtölnek, nem egyházi értelemben, de oly módon mégis, hogy naponkint csak egyszer laknak jól s reggel-este csak keveset esznek. Közmondássá vált, hogy gyermeknek tej a bora, öregnek bor a teje. Tudjuk, hogy a keletieknek fő táplálékuk a tej s ezek egészségesebbek s hosszabbéletűek, mint azok, kik folyton kövér eledelekként élnek. A böjt tehát, mint a kövér eledelektől való megtartózkodás, már egészségi szempontból is helyeseltető.

A mit pedig az egyház hiveinek a böjtöléssel rendel, azt minden józanészű, mértékletes s nem egyedül a hasának és torkának élő ember cselekszi folyton egyik nap úgy, mint a másik nap, csak azzal a különbséggel, hogy étrendjébe akár koronkint, akár naponkint a húsételeket is fölveszi. Az egyház pedig azt mondja, hogy bizonyos napokon csak egyszer, délben szabad jól lakni, s az ily napokon húsételt nem szabad enni. Az ilyen böjti napok évenként 60—70-re tehetők. A vegetarianus pedig egész életén át böjtöl, mert vallása tiltja az állatot megölni. Böjtölnek a mozaisták, mahomedánok, s bizony ismernek protestánsokat is, még pedig nem kis számmal, kik ugyancsak szigorúan böjtölnek, mert azt mondják, hogy ha böjt, legyen böjt.

De eltekintve a böjt egészségügyi oldalaitól, kérdelem: mennyivel rosszabb az az ember, a ki böjtöl, annál az embernél, aki magától, saját kedves énjétől semmit sem tud megtagadni? A röpirat azonban erre azzal

kere és égben a nyitása. Mennyben földön üdvöt áraszt, mint virág illatot.

Leáldozott a nap, bezártam ablakom. Soká gondolkodtam a lenyugvó és tűnő életben, de ime, míg a föld felére éj borul, tul a e tengereken uj hajnal hasad.

„Siri álmát a természet . . . gyász tele

Sárgult levélben írja meg.“

„Fájdalma édes és szelid

. . . rájuk a kikelet

Ujabb viszontlátást derit.“

A madárnak két hazája, a természet ujulása, szeretet és szenvedés lelkünkhez titkon beszél: Tul a siron az igaz élet, lét viránya, örök béke, nyugalom.

De e nagy igazság mindenható ereje — a feltámadt Üdvözítő ünnepe.

Firnstill L.

Az oroszántól szétépett hithirdető.

Richárd atya, gacondai hithirdető közép Afrikában, a következő borzalmas eseményről értesíti a „Gott will es“ együletet:

„1892. augusztus 7.-én sulyos csapás érte misszió-állomásunkat. A n g e l u s testvér, ki nemrég június 12.-én érkezett hozzánk, borzalmas halál áldozatául ezett. Augusztus 7.-e épen vasárnap volt s mi a minden hó-

felel, hogy hiszen én őt meg nem értettem, mert ő csak azt kifogásolja, hogy az ő felesége „hat héten át úgy elkoplalja magát, hogy csak a csontja és bőre marad“ s ezt azért teszi, mert fél, „hogy a mellette leselkedő kecske lábú és szarvas számfülű és farku ördög azonnal nyakon kapja.“ Hát tisztelt röpirat, ha eddig nem tudta, tudtára adom, hogy a katolicizmus böjtjébe még soha senki sem halt bele, de még csak meg sem apadt s hogy a katolikusok az ördögtől egyáltalában nem félnek s nem is kell félniök, mert tudják, hogy az ő Istenük hatalmasabb is, jobb is, semhogy az embert, míg az ember maga nem akarja, az ördögnek engedje martalékul. De meg a katolikusoknál szentelt viz is szokott lenni s azt pedig már nemcsak a katolikus, de minden magyar ember is tudja a közmondásból, hogy az ördög fél a szentelt víztől. Az ördög tehát kerüli azt a házat, ahol szentelt viz van s nem mer ahhoz nyulni, a ki szentelt vízzel van behintve. Lám, lám, az a röpirat oly semminek veszi azt a papi áldást s ime láthatja, hogy annak mégis van annyi haszna, hogy az ördögöt távol tartja a katolikusoktól.

A röpirat feleségének hathetes böjtjére pedig, ha az ő feleségének csakugyan oly nagyon ártott volna, ez a válaszom: Ha én véletlenül nem születtem volna katolikusnak s egy más véletlen pedig úgy hozta volna magával, hogy kath. nőt vettem volna feleségül s ez az asszony annyira neki adta volna magát a koplalásnak, hát én bizony nem nevettem volna ki, de így gondolkodtam volna: Ez az asszony egy oly egyház tagja, melynek szervezetét és intézményeit nem ismerem, de ismerem ez egyházban nagyon sok értelmes embert: papot, világit egyaránt, azt nem hihetem, hogy azon egyház, melynek élén annyi értelmes férfi állott és áll, olyat rendeljen, hogy egy ember magát agyon koplalja. Elmegyek tehát ennek az asszonynak a papjához s elmondom neki, hogy az én feleségem mit csinál. A pap pedig, megtudva beszédemből, hogy feleségem mennyire félre érti egyháza tanait, velem jó s ő maga fogja rábeszélni nőmet, hogy ezt ne tegye,

napra előirt lelkigyakorlatokat tartottuk. Angelus testvér estefelé elhagyta a misszióházat, hogy a szabadban imádkozhassék s utjában mintegy háromszáz méternyire távozhatott, a mely sétájából többé vissza sem tért. Eltávozása már feltűnt, mikor az esteli elmélkedésnél kimaradt, mert a milyen ajtatos, olyan pontos ember volt különben. Mikor a vacsoránál is hiányzott, komolyan kezdtünk aggódni érette és néhány fiut küldtem eléje, hogy kiáltással hívják elő, ha netán a közeli erdőben eltévedt. De ezek rögtön azon hirrel jöttek vissza, hogy valami rendkívülinek kellett történie, mert a magukkal vitt kutya nem akart az erdőbe beljebb menni, és nyöszörgve csuszott hátuk mögé. Erre puskával fölfegyverkezve az ugató kutyaival a cserjés átkutatásához fogtunk. Mikor néhány lépésnyire befelé hatoltunk, megtaláltuk az elveszett testvér kalapját, azután pedig világos nyomát láttuk annak, hogy a magas füven keresztül a sűrűségbe egy emberi test lett bevonszolva. E nyomon haladva nemsokára egy cipőt találtunk, majd foszlányokat egy reverendaujjból. Most már nem lehetett kételkedni, hogy a szegény testvér — oroszántámadásnak esett áldozatául. És mert félnünk lehetett, hogy az oroszán,

mert azoknak: kik jó reményben vannak, szoptatnak, betegek, akik nagyon terhes munkával foglalkoznak, a kiknek egészségét a böjt veszélyezteti s a fejlődésben lévőeknek böjtölniök nem kell. A ki tehát egyházunk intézményei felett kritikát gyakorol, attól el lehet annyit várni, hogy intézményeinket jobban ismerje valamivel, mint a röpirat együgyű felesége.

Aztán meg ne vádoljon minket azzal, hogy mi azért teszünk, vagy nem teszünk valamit, mert félnünk az ördögtől. A katolicizmusnak nincs semmi köze az ördöggel. A katolicizmusnak minden intézménye, szava és gondolata az Istenre mutat. A katolikus, ha kél, ha fekszik, ha áll, ha ül, ha dolgozik, vagy szórakozik, mindig az Istent látja maga körül. Az ő Istene nemcsak tetteit látja, de gondolatait is tudja, látja. A katolikus Istent adja s az Istent veszi magához. S azt hiszem, ez a tan más felekezeteknek sem árt, mások is hasznát veszik ennek. Miért látnak tehát ott ördögöt, a hol mi csak Istenünket keressük s meg is találjuk. Műveit látjuk a nap fölkelésében és lenyugvásában, az éjben, a tél zordonságában, a tavasz virágaiban, a kéklő ég csillagaiban, meg a zivatar hatalmas bömbölésében. Itt tehát nálunk sehol sincs ördög. Mi mindig csak Istennel találkozunk.

S mikor ott a paradicsomban is a kigyó jó, valahonnan más felől kerül az be a mi történetünkbe. A mi történetünk csak annyit mond, hogy az első emberpár boldogul élt s meg van elégedve.

Istene azonban szabadelvű, mert parancsot ad ugyan neki, de a saját tetszésére bizza aztán, hogy megtartja-e, vagy nem. A katolicizmus Istene csak megmondja, hogy mit tart ő jónak, mit rosznak. A többi aztán az egyén tetszésére bizza. Midőn tehát a katolikus választ, arra a katolicizmus nemcsak itt Szatmáron, vagy hazánkban, de az egész világon: a legfényesebb palotában, vagy a legutolsó kunyhóban azt mondja, hogy ezt nem az ő Istene tette benne, de az az egyén maga, az ő saját akaratából. Csodálatosnak tartom tehát, hogy mikor mi csak Istenünket látjuk és keressük, akkor mások min-

melytől az áldozatot már úgy sem ragadhatuk el, a közelben tartózkodik, a sötétség beálltával kiadtam embereimnek a parancsot a visszavonulásra, hogy a veszedelmes vad újból meg ne támadhasson mindnyájunkat. Másnap kora hajnalban én és páter társam két fráterrel puskát véve magunkhoz újból nyomozni kezdtünk az erdőben. A nyomot a magas füben könnyű volt meglelni. Kezem most is reszket, mikor a borzasztó jelenetet leirom, mely szemünk elé tárult. Először kisebb vértócsákat láttunk, itt-ott szétszakitott ruhadarabokat, azután véres emberi testmaradványokat, félig elrágott csontokat, majd egy lábot és végre egy órányira a helytől, hol a kalapot találtuk, a szegény estvér fejét és rémitőten elesonkitott törzsét láttuk egy árokba rejtve. Az oroszán, mely éppen jóllakott, ott feküdt, közeledtünkre ránk morogva, a véres maradványok mellett, melyeket nyilván másodszori evésre tartott fenn. Ráemeltük mind a négyen puskánkat, mire futásnak eredt. Azonban mégis beleesett a törbe, melyet neki vetettünk s a két testvér könnyű szerrel lelőtte. Mire sirva vittük Angelus testmaradványait haza s eltemettük szentelt földbe olyan ünnepélyesen, mint tehattuk. „Bp. Tgbl.“ u. V. I.

dig azt mondják, hogy az ördögktől félünk. Hisz a mi egyházunk egy tagja sem mondta soha: „Ich kann nie mit dem Teufel fertig werden, er plagt mich Tag und Nacht, er erscheint mir auch sichtbar, z. B. als ein wildes Schwein.“ „Nem tudok ettől az ördög-től szabadulni, éjjel-nappal kinez, még látom is, olyan az, mint valami vaddisznó.“

Madzsar János.

Hazánk.

F. hó 18-án végre beveződött az ez évre szóló költségvetési előirányzat tárgyalása, mely tavaly decemberben kezdődött. A tárgyalás 52 ülésen tartott. Weckerle Sándor azonnal beterjesztette a költségvetési törvényjavaslatot, mely szerint az államháztartás összes bevétele 486,653,643 forint, összes kiadása 486,184,643, a bevételek tehát a kiadásokat 470,000 frttal haladják meg, mely összeg a pénztári kezelés gyarapítására lesz fordítandó.

Asbóth Jánosnak, ki Tiszát leálcázta, kerülete (Szászkabánya) a szabadelvű pártból való kilépése miatt rosszalását fejezte ki. Asbóth erre a párt elnökéhez levelet intézett, melyben ezeket mondja: „A szabadelvű párt a politikai türelmetlenség s személyeskedések iskolája a katolikusoktól az államhatalom előtt feltétlen meghajlást s az egyház fejének teljes ignorálását követeli. Konstatálja, hogy a szabad e. párt az egész országban bomlófélben van oly politika következtében, mely nemesak a párt, de a nemzet egyetértését is tönkre teszi. Asbóth szavait felesleges magyarázni, csak arra akarunk rámutatni, hogy az a párt akar nekünk az erkölcsből, hazafiságból, türelmességből lecskét adni.

A mult hetekben Ő felsége Szabó Miklóst, a kuria elnökét és Daruváry Alajos kuriai tanácselnököt Bécsbe hívta, hogy az egyházpolit. javaslatok felett véleményüket kikérje. Az értekezlet eredménye amaz észrevételek, melyekkel a javaslatok Budapestre ismét leérkeztek. A kormány tekintettel ezekre, újra átdolgozta javaslatait. Az ilyen, innen is tul is foszló-bomló férczelménynek a toldozás-foldozás sem használ semmit, legjobb orvossága a sutba dobás.

Mosonmegye állandó választmánya f. hó 19-én ülést tartott, melyen elhatározta, hogy egyházpolitikája felett napirendre tér. Éljen a nemes vármegye, melynek légköre a politikai erkölestelenség miazmáitól még teljesen ment.

Hieronym belügyminiszter eltiltotta a gyűlésekkel kapcsolatosan az isteni tiszteltek tartását. Haladunk: istentelen radicalismus az egyházpolitikában! Most már a kormány beleegyezése nélkül imádkozni sem lesz szabad.

A románok és az egyházpolitika. A görög keleti román egyházmegyei zsinaton Metianu püspök hangsúlyozta, hogy szent-egyházuk súlyos megpróbáltatások előtt áll, mert olyan törekvések jutottak felszínre, melyek megtámadják az egyház alapelveit. A püspök ezután felhívta a zsinatot, hogy tegye meg az egyház érdekeinek védelmére, amit jónak lát. A püspök beszédét indítványtétel végett a bizottságnak adták ki.

Nagylelkű alapító. Troll P. Ferencz, pápai praelatus, pécsi székesegyházi kánonok, ki már 100.000 frt alapítványt tett különböző czélokra, újabban 20.000 frtnyi alapítványt jelentett be a püspöki hivatalnak oly kikötéssel, hogy annak évi kamatait a rendes esperesek kapják hivatalos utazásai költségeinek fedezésére.

Magyarország adó-statisztikájáról tartott felolvasást Láng Lajos az akadémia II. osztályának tegnapi ülésén. Az érdekes előadás mindenekelőtt kiemeli, hogy Magyarország adórendszerének jellegét a közvetett adók adják meg, mivel összes adóink 60%-a közvetett adó a csak 40%-a egyenes adó. Összes adószolgáltatásunk az egész országra nézve 14 frt 75 kr. fejenként.

A hgyprimást a bpesti tudományos egyetem tiszteleti doktorául választotta. Az erről szóló okmány a szépirás remeke.

Uj kath. egyletek. A belügyminiszter az esztergomi kath. kör és a bogi kath. olvasókör alapszabályait megerősítette. Kövesük a jó példát, tömörüljünk.

Egyházpolitikai mozgalmak. A komáromi katolikus nagygyűlésre már minden előkészület megtett. Különösen Komárommegyéből és a környékbeli vármegyékben jelentkezett tömérdek résztvevő, úgy, hogy Molnár János apátplébánosnak, a nagygyűlés egyházi elnökének 5600 jegyet kellett kiosztania. A legtöbb vendég vasuton, hajón és a közelebb fekvő helyekről szekereken érkezett Komáromba. Az összes fogadók szobái le vannak foglalva a vendégek számára, kik közül még csak reggel fognak megérkezni Odescalchi Lavinus herceg, Pongrácz Gusztáv gr., Zichy Gábor gr., Szapáry Szapáry László gr., Esterházy Miklós Mór gr., a gyűlés világi elnöke, Zichy Vladimir gróf stb.

Rövid hírek. A kath. egyház kebelébe tértek: Csikszentgyörgyön: Molnár Zsuzsanna ev. ref. 19 éves hajadon; — Józsa Elek ev. ref. vallású 32 éves. — Nyitrán: Szoczky Julia 23 éves luther. felekezetű. — Füleken: Ferencz Andrásné szül. Balkovszky Katalin luther fel. Zemplén-Butkán: Margó András 24 éves luther. felekezetű. Molnáriban: Kramperger György kőműves protestans fel. Adja az ur Isten azt vigasztalásul, hogy mielőbb legyen egy akól, egy pásztor!

Külföld.

A kolera. Az utóbbi napokban csak Kudrincza községben, Galicziában fordult elő két kolera-megbetegedés és haláleset. Nyugat-Franciaországban a tenger parttól befelé a kolera lassankint terjedni kezd.

Szerbiában eddig az államesiny reakció nélkül maradt, az ország esendben, a nép örül a régensségtől való megszabadulásnak.

A belga socialisták általános szavazatjogot követeltek minden 25 éves munkás számára s mert e veszélyes követelést a parlament visszautasította, országszerte kiűtött a sztrájk. A zavarok véres összeütközéseket eredményeztek. A kamara eme bonyodalmak nyomása alatt 118 szóval 12 ellen f. hó 19-én

végre kimondta az általános szavazatjog elvben való elfogadását, a mely elhatározás a választók számát 130,000-ról egy millió 900,000-re emeli. A munkások kielégítve ismét munkába álltak.

A pápa új encylikán dolgozik, mely hivatva lesz az orthodox és kath. egyházak egyesülését megkönnyíteni.

Bulgáriában a nagy szobranjében e hó 30-án lesznek a választások. A szobranje, mint látszik, csupa kormánypártiakból fog állani, az alkotmányrevíziót elfogadja s igen rövid tartalmu lesz. Ferdinánd feleségestül jelen lesz a szobranje megnyitására.

Ferdinánd bolgár fejedelem esküvője Mária Lujza pármái hercegnővel f. hó 20-án d. e. 11 órakor volt Villa Pianorában, Olaszországban. A fejedelmi pár hajón indult Bulgáriába.

Vidék.

Nagy-Károly. Szatmárvármegye tavaszi rendes bizottsági közgyűlését május hó 4-én és következő napjain fogja megtartani.

A város a polgári leányiskola czéljaira 3000 frtot szavazott meg s e határozatot a belügyminiszter helybenhagyta.

A kath. legényegylet ifjusága május 22-én nyári mulatságot tart az olvasókör helyiségeiben.

Nagy-Szóllós. Az ugoesamegyei bizományi gyűlés br. Perényi Zsigmond indítványára nagy többséggel tusomásul vette Bpest fő- és székváros és Zemplénvármegyeátiratát a kormány egyházpolitikai programja pártolása iránt, mely ellen Rabár János, komjátí gör. szer. kath. lelkész és főesperes úgy a római, mint a gör. szer. kath. lelkészek nevében tiltakozott. — Az összes kath. papság és néhány intelligens uri ember Rabár főesperes mellett foglalt állást.

A Ludovika Akademiába a gr. Buttler féle alapítványi helyre első helyen Ujhelyi Lőrincznek Péter nevű kitűnőszorgalmu fia, második sorban Bay Károly fia ajánltatott.

Csap. Legközelebb hozzáfognak a község igényeinek megfelelő köz-ség-ház építéséhez.

A vasuti pálya-udvar bővítését már megkezdették; e czélra 170 ezer frt. van előirányozva.

Márm. Sziget. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a Heider és Schoch czégnak a m. kir. államvasutak huszti állomástól Iza, Keselymező, Lipese, Berezna, A. Bisztra és Vuicskómező községek érintésével Ökormezőig terjedő helyiérdekű vasutvonatra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta. Ugyanez a czég nyerte meg a nagy-károlyi állomástól Fény, Pilis és Nyir-Vasvári irányában Nyirbátorig vezetendő helyi-érdekű vasutvonatra is az előmunkálati engedélyt.

Kállay Lajos, volt n.-bányai káplán f. hó 8-án foglalta el a kabolya-polyánai (Gyertyánligeti) plébániát.

Szlavianszky Nadia 32 tagból álló orosz daltársulata f. hó 16-án hangversenyt adott nagyszámu közönség előtt.

Akna-Szlátina. Kászonyi István, okl. tanító a dombói állami elemi iskolához rendes tanítóvá neveztetett ki.

— **Körösmező.** Teodorovics Ferencz kincstári orvos f. hó 14-én ismeretlen okból agyonlőtte magát.

— **Szinér-Váralján** ápr. 13-án a csengeri, aranyosmegyesi és a nagykárolyi románjku választó polgárok mintegy ezren a koronavendéglő nagy termében Lázár nagykárolyi esp. elnökle alatt gyűlést tartottak. A gyűlés egyedüli tárgyát az egyházipolitikai kérdések képezték s az egybegyűlt választók tiltakoztak: a zsidók receptiója, a polgári anyakönyvezés, a polgári házasság és a néptanítók fizetésemeléséről szóló törvényjavaslat 11 és 12 pontja ellen. A vallás szabadság ellen állást nem foglaltak.

— **Ungvár.** A Slójd ügyében kifejtett agitáció az ország északkeleti határán is visszhangra talált. Firezák Gyula munkácsi püspök április hó 16-án értekezletre hívta egybe Ungvár közönségét a vármegyháza nagy tanácstermébe, a hol Guttenberg Pál budapesti középiskolai tanár az egybegyűlt nagyszámu hallgatóság előtt részletesen kifejtette a kézimunka-oktatás nagy jelentőségét nemzeti és gazdasági tekintetben. Miután az előadó a nyugati nemzetek ez irányú törekvéseit megvilágítá, áttért arra, hogy Ungmegye közönsége, lokális viszonyainak, népe gazdasági forrásainak számbavételével, mit tehet a kézimunka-oktatás felkarolására. A hallgatóság rendkívüli lelkesedéssel fogadta az eszmét és hogy annak maradandóságot biztosítson, azonnal szervezkedett egy bizottság, mely az alakulóban levő országos egyesülettel egyértelműleg eljárván, hozzálát az eszme végrehajtásához és gondoskodik arról, hogy magában a megye középpontjában, de künn a vidéken is, a hol a munkáranevelés istenáldás lesz a nép számára, iskolai műhelyeket állítsanak s a tanítókat és a gyermekeket a kézimunka általános elemeinek gyakorlatában kiképezik.

— A képviselőtestület Jókai Mórt, írói működésének 50 éves jubileuma alkalmából Ungvár város díszpolgárává választotta.

Helyi hírek.

— **Lapunk m. tisztelt vidéki előfizetőit kérjük, sziveskedjenek lapdíjhátalékaikat a „Pázmány-Sajtó“ kiadóhivatalába beküldeni.**

— **Egyházi kitüntetések.** Püspök urunk ó méltósága Márton Alajos t. ujlaki és Ványek Ferencz, csekei plébánost szentszéki ülnökké nevezte ki.

— **Kinevezések.** Püspök urunk ó méltósága Jankovics Jánost a helybeli kir. kath. tanítóképző intézethez a gazdaságtan tanárának nevezte ki.

— A belügy miniszter dr. Ilosvay Bálint tb. főszolgabíró a miniszteri fogalmazói rangosztályban főispáni titkárrá nevezte ki s szolgálattételre Szatmár vármegye és Szatmárnémeti szab. kir. város főispánja mellé rendelte ki. A kereskedelemügyi miniszter Jákó Mihály közgazdasági előadót s a termény és hitelbank vezérigazgatóját az 1896-iki ezredéves kiállítás debreczeni kerületi bizottságának tagjává; — Kamaráth Gyula posta- és táviró tisztet az I. fizetési fokozatba főtiszté. — Virágh Bálint, Bányai Bertalan és Délczeg Lajos posta- és táviró tisztet II. fokozatba főtisztékké; Dékies Kálmán, Olteán Miklós és Kocsiss Árpád posta- és táviró tisztet a III. fizetési fokozatba szintén főtisztékké nevezte ki. — A magy. kir. igazságügyi miniszter Szoboszlay Sándor, debreczeni kir. járásbíró-sági aljegyzőt a helybeli kir. járásbíróshoz albirónak nevezte ki.

— **Áthelyezések.** A m. kir. pénzügy miniszter Székessy Ferencz, Reuman János, Klima József, Hajek István, Schateles Mihály, és Farkas István kat. mérnököket innen különféle városokba helyezte át.

— **Helyettesítés.** A városi tanács az ideiglenesen szabadságot Horváth Ágoston város-gazda helyettesül Ferenczy Jánost küldte ki.

— **Prímeczia.** Lélekiemelő ünneppé vált a hívőkre nézve a f. hó 16-ikára eső vasárnap, amidőn Hubán Gyula gör. szert. kath. áldozó pap a helybeli gör. kath. templomban első szent miséjét az Urnak bemutatta. A templom zsufolásig megtelt ájtatos hivekkel, kik előtt tartalmas egyházi beszédben ünnepi lelkesedéssel Belea Gergely, a m.-sziget-i konviktus prefektusa fejtegeté a pap kötetmeit és hivatását. A sz. mise befejezése után a primicziáns szüleinél öröm-lakomára gyűltek az ünneplőnek jóbaratai és ismerősei, akik szívből fakadó jókívánataiknak szokásos tóztokban is kifejezést adtak.

Első volt Kozmucza Vazul, a primicziáns manuductora, ki poharát az új misésre emelve, öt meleg szavakban éltette. Felköszöntöket mondtak még: Belea Ger. az örömszülékre; Hozás János az ünnepi szónokra; Szilvássy László szintén a primicziánsra. Papp Lajos a primicziáns nejeire Kozmucza Izabellára. Spiri Endre Hubán Gy.-ra, mint tanítóra. A szép nap élénk öröm emléket hagyá mindnyájok szívében.

— **A helybeli püspöki konviktusban** f. hó 23-án d. u. 6 órakor a növendékek közt alakult „Mária-társulat“ ajtatosságot tartott, mely alkalommal a társulatba ujonnan belépő tagokhoz Szalay Sándor egyházi beszédet intézett, lelkesen buzdítván az ifjakat a tiszteletre, mely a boldogságos Szűzet, mint a Megváltó anyját méltán megilleti.

— **A helybeli kath. kaszinónak** f. hó 23-án felolvasással egybekötött zeneestélye elődei hírnevének megfelelőleg ez uttal is igen jól sikerült. A műsor tapintattal és finom érzékel volt összeállítva, a jelenlevő előkelő közönség lelkesen tapsolt a szereplők mindonikének. Bevezetőül Tirnauer Dezső zongorán a „Brillante Walzer“ darabot játszotta. Egyéniségének az önálló felfogásban való kitűnő érvényesülésével s a könnyedség előkelőségével nagy hatást csinált. A felolvasást dr. Steinberger Ferencz kép. igazgató tartotta. Gyönyörű nyelvezettel s páratlan szellemességgel fejtegette a vallás becsét az élet minden viszonyában. A jelenlevők perczekig tapsoltak. A felolvasás után Méder Mihály zongora kísérete mellett Toldy István magán dalt énekelt, majd a közönség kívánatára, az előadott szép szót két dallal megszerezte. Szép hangja zajos tetszést aratott. Befejezésül a képezdei növendékek zongorán 4 kézre és hegedün Werckertől a Mussinan-Marschot játszották kellemmel; közkívánatra meg kellett ismételnük darabjokat. A műsor végén Irsik Ferencz praelátus ó méltósága mondott köszönetet a rendezőségnek, a közreműködőknek szives buzgóságukért s a közönségnek. Az üvegeterem szokás szerint fölvala diszitve nemzeti lobogókkal, czimerekkel, lombfüzerekkel, tükrökkel s czimerekkel, lombfüzerekkel, tükrökkel s fényesen kivilágítva. A rendező elnökséget nagy dicséret illeti előzékenységeért a publikummal szemben, s az estély sikerének nagy fáradsággal való biztosításáért.

— **Az ez évi óvoda** és nyári gyermekmenházak felállítására alkalmából ezek vezetői, nevezetesen: Csengerbe Szilágyi Zsuzsanna, Nagy-Dobosra Hegedüs Gróf Olga, Máté-Szalkára özv. Kómoróczy Péterné, Góresre Körmendi Szabó Róza, Nántüre Kádas Ida, Majtistra Molnár Teréz, Fábiánháza Henyei Gizella, Jármba Szentgyörgyi Irma, Paposra Andrassy Margit, Szamos-Szegre Kalik Julianna, Oltsvárra Fehér Erzsébet, Kocsordra Bóné Istvánné, Vitkaba Tóth Jolán Börvelybe Nagy Vilma neveztetnek ki, illetve eddigi állomásaikon ez évre is meghagyatnak. Bein Gizella pedig Győrtelekről Kraszna-Béltekre helyeztetik át. — Miről az illetők azon meghagyással értesitetnek, hogy kiköltöztetésük iránt az illető községek főbiráival magokat mielőbb érintkezésbe tegyék. Homok, 1893. ápril. 20. Kováts Eduárd, igazgató.

— **Eljegyzés.** Mák Károly, felmérési mérnök-segéd, közshadseregbeli tartalékos hadnagy, f. h. 22-én jegyezte el Czaich János helybeli polgár kedves leányát, Gizellát.

— **A helybeli tüzoltó egyesület** javára zártkörű, tavaszi táncmulatságot rendez f. hó 30-án a helybeli asztalos ifjuság a Lövkert helyiségeiben. Belépő díj személyenkint 60 kr. Kezdeté esti 8 órakor. Jegyek előre válthatók Paskuj Imre és Toldy István urak üzletében. A mulatságon Lasztóczy Endre zenekara fog működni.

— **A helybeli prot. irodalmi kör** alapszabályait a m. kir. belügyminiszter a bemutatási záradékkal ellátta.

— **Névmagyarosítás.** Herskovics Mór szatmári kereskedő nevét Horvátra változtatta.

— **Óvintézkedések a koleravész ellen.** A belügyminiszter újabb rendelete alapján a városi tanács ismételten figyelmezteti a lakosságot a tisztaságra, és mértékletességre s a bacilusok terjedéseinek kedvező helyek fertőtlenítésére.

Irodalom.

— **Megjelent:** Barátságos beszélgetések egyről-másról. A jó magyar népnek elmondja Babik József, tanítóképző tanár. A mű az esztendő 12 hónapjához van alkalmazkodva, előadja mindazon nevezetesebb dolgokat a szentek életéből, egyházunk és hazánk történetéből stb., melyek a mily érdekesek, épp oly tanulságosak is. Erkölcsei intelmek, üdvös és a gyakorlati életbe vágó oktatások, kiválóbb népszokások ismertetése, mindez tanulságos példázatokkal s itt-ott kedverítő adomákkal fűszerezve, egészítik ki a kötet tartalmát. Szives figyelembe ajánljuk a következő részletes kimutatást: A 13 ivre, 208 lapra terjedő művet 14 nyomdai ékítményen kívül 41 kisebb-nagyobb kép díszíti, melyeket — költséget nem kimélve — szerzett meg a kiadó. A mű ára fűzve 50 kr., félvásznonban 65 kr., csinos vászonkötésben 80 kr. Nép- és iskolai könyvtárak, valamint vizsgálati ajándékul kiválóan alkalmas. Megrendelhető Egerben (lyceum) Hevesmegye, Babik József, tanítóképző tanárnál.

— **A katolikusok sérelmei.** Dominkovics Sándor kapuvári plébános, szentszéki ülnök nagyfontosságú beszéde, a katolikusok sérelmeiről, melyet a soproni kath. nagygyűlésen mondott el, s melyet a gyűlés után a „Magyar Állam“ azonnal közzölt, ma külön kiadásban is elhagyta a sajtót. Egy hitéért, s a katolicizmus érdekeiért ne-

mes lelkesedéssel buzgólkodó főúr páratlan bőkezősége tette lehetővé a jeles tanulmány megjelenését, a melyben összefoglalva van mindaz, a mi jelenben a katolikusok sérelmét képezi, ami a katolikus szíveknek fáj s tiszta valósággal van kifejtve benne ezen sérelmek jogtalansága és igazságtalansága is. A jeles dolgozat nagy szolgálatot tehet mai egyházi politikai helyzetünkben az elmék felvilágosítására s a meggyőződés megerősítésére. Óhajtható tehát, hogy mennél nagyobb számmal terjedjen el. A kik olvasni akarják, akik mások kezei közé is juttatni szeretnék, forduljanak e végből Gyürk Ödön urhoz, a Budapesti Katolikus Kör titkárához (Koronahereczeg-utca 17.) ki minden díj nélkül fog azonnal szolgálni a kért példányokkal.

Szerkesztői üzenetek.

- **Bukovina. Istensegits. L. J.** Magyar testvéreink sorsa szívünkön fekszik. A tudósítás róluk érdekel. T. p. megy.
- **É.-Amerika.** Ithaka. Hajófordultával hirt remélünk. Lap utasítás szerint csomagolva.
- **Róma. K. Gy.** Hoz-e hirt a tavaszi szellő dél felől?
- **Többeknek.** Csakis a péntek estig beérkező cikkekét közölhetjük a legközelebbi számban. Ismételten kérjük, legyenek szivesek ugyancsak a cikkekét, mint a vidéki hírokat lehetőleg rövidre szabni.
- **Cz.** Második félévtől lapunk kedd helyett szerdán fog megjelenni. — Czélszerűbbnek találtuk.

NAGY NEP. JÁNOS

SZOBRÁSZ, ARANYOZÓ SZATMÁRON.

Nagrabecsült közönség!

Készítek mindennemű aranyozni való tárgyakat, tükör és kép kereteket, valamint régiek javítását és újból aranyozását is elfogadom.

Készítek továbbá olajfestésű *oltárképeket* vagy másnemű *arczképeket természetéről* vagy *fényképről*, elvállalom régiek újbóli átfestését

Készítek *ikanosztásokat* különféle mintára fából faragva; templomokban plafonra *freskókat* olajban vagy tempóra festéssel. Szent képeket igen szép kivitelben; régi icanosztások újból festését, márványozva aranyozását jutányos áron elfogadom. Készítek *kisbőb nagyobb sz. szobrokat* gipszből fából és agyagból

burdi szobrot megfelelő barlanggal

mindezek festését s aranyozását eszközölöm; általában minden e szakba vágó munkát kicsinyben és nagyban felvállalok és lelkiismeretesen elkészítek.

Magamat a nagyérdemű közönség becses pártfogásába ajánlva vagyok tisztelettel

NAGY NEP. JÁNOS

szobrász-aranyozó

és társa

Gosztincsár Ferencz.

3—

Lakásom Losonczy József kereskedő házában.

A Cognac-Ipar részvény-társaság

Budapesten.

Gyártmányai a nemzetközi
bor- és élelmezési kiállítás
juryje által

(udvari és egészségügyi tanácsos Vogel tanár eln.)

közegészségügyi szempontból a legmagasabb kitüntetést egyedül nyerték el és alábbi orvosi tekintélyek elismerésének örvendenek.

Dr. Angyán tanár	Dr. Kovács tanár
Dr. Kety tanár	Dr. Müller tanár
Dr. Kózmárcsy tanár	Dr. Réczey tanár
Dr. Korányi tanár	Dr. Stiller tanár
Dr. Tauffer tanár	

A számos elismerő levelek közül, melyek igazolják, hogy ezen cognac-gyártmányt a legelső hely illeti, csak az alábbi közöljük egész terjedelemben:

Orsz. m. kir. chemiai és közp. vegykeresl. álmás
(Földmivelésü. m. kir. miniszterium.)

1437/1892.

IGAZOLVÁNY.

Az országos m. kir. chemiai intézet és központi vegykeresleti állomás részéről hivatalosan igazoltatik, hogy a **COGNAC-IPAR RÉSZEK** részvény-társaság cognac-gyára a modern technikai és az egészségügyi követelményeknek megfelelőleg van berendezve s az ott gyártott készletből f. hó 21. napján hivatalosan vett (ötféle) cognac-minták mindegyike kifogástalan jó minőségűnek találtatott.

Budapesten, 1892. október 28-án.

Az igazgató helyett:
Tóth s. k.

Sziveskadjék tehát csakis ezen gyártmányokat rendelni.
Megbízások intézendők a

**Cognac-Ipar
részvény-társasághoz**
Budapesten.

Kapható Szatmáron: Döry Dezső, Györy József,
Morgethal Mihály, Ruprecht József, Szentpétery G.,
Toldy István, Wallon Henrik fia és Zommer K.-nál.

Idény hirdetés.

Budapesti és bécsi bevásárlásomról hazatérkezvén, van szerencsém a helybeli és vidéki t.

hölgyközönséget

értesíteni, miszerint a

LEGUJABB DIVATU NŐI- és GYERMEKKALAPOK

már megérkeztek, melyek a legmagasabb igényeknek is megfelelnek. — Azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nagyválasztékú **női- és gyermekkalapjaimat** folyton

igen jutányos árban

számíthatom, úgy hogy e téren minden versenyt kiállok.

Üzlethelyiségem 25 év óta **Szatmáron Deákter 27. szám.** (báró Vécsey ház alatt) van, — mely szives megtekintésre mindig nyitva áll.

Készítek továbbá bárminő kíváncsúnak megfelelőleg

hímzési- és monogram-előnyomatokat.

Szives látogatást kérve és pártfogásért esedezve maradok alázatos tisztelettel:

LÖWENBERG E. divatárusnő.

